

Паламарчук К.В., ад'юнкт кафедри
кримінального права Національної
академії внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕЯКИХ ПОЛОЖЕНЬ СТ. 187 КК УКРАЇНИ

Розбій є найбільш поширеним та небезпечним злочином проти власності. Суспільна безпека вказаного злочину полягає у заволодінні чужим майном шляхом застосування насильства, небезпечного для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства. Підвищену безпеку для держави, суспільства та особи створюють кваліфіковані склади розбою.

З огляду на склад розбою кваліфікуючими ознаками цього злочину (ч. 2 ст. 187 КК України) є вчинення його: 1) за

попередньою змовою групою осіб та 2) особою, яка раніше вчинила розбій (повторно) або бандитизм. Особливо кваліфікуючими - вчинення розбою: 1) з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище (ч. 3 ст. 187 КК України); 2) зі спрямуванням на заволодіння майном у великих чи особливо великих розмірах; 3) організованою групою; 4) з заподіянням тяжких тілесних ушкоджень (пункти 2-4 передбачені ч. 3 ст. 187 КК України).

Зупинимось на розгляді найбільш поширеної кваліфікуючої ознаки розбою - повторності. Розбій визнається вчиненим повторно лише особою, яка раніше вчинила розбій або бандитизм [1, с. 184-193].

Зважаючи на дані статистики МВС України, такий вид злочину, як бандитизм вчиняється вкрай рідко. Родовий об'єкт (яким виступає громадська (загальна) безпека) бандитизму відрізняється від об'єкту розбою - власність, тож вважаємо за недоцільне наявність однієї з таких умов як попереднє вчинення бандитизму для кваліфікації розбою, вчиненого повторно. Відтак, слід змінити текст примітки 1 до ст. 185 КК України, де до переліку статей додати ст. 187 КК України.

Наступна кваліфікуюча ознака - це вчинення розбою за попередньою змовою групою осіб. У ч. 2 ст. 28 КК України дає визначення форм співучасті, які розрізняються в залежності від наявності (відсутності) попередньої змови між співучасниками. Законодавець визнає злочин вчинений повторно за попередньою змовою групою осіб, якщо його спільно вчинили декілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку вчинення злочину, домовились про спільне його вчинення. Основна риса вказаної форми співучасті - попередня домовленість про вчинення злочину, при чому вона може мати місце як на стадії готування до злочину, так і безпосередньо перед вчиненням злочину.

Що стосується вчинення розбою з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, то такий склад злочину становить високий рівень суспільної небезпеки, тому що винна особа додатково порушує гарантоване Конституцією України право на недоторканість житла.

Науковці наводять чимало визначень понять житло та приміщення.

Житло - це приміщення, призначене для постійного або тимчасового проживання людей (приватний будинок, квартира, кімната в готелі, дача, садовий будиночок тощо) та його складові частини, які використовуються для відпочинку, зберігання майна або задоволення інших життєвих потреб людини (наприклад, веранда).

Приміщення - це внутрішня частина будови або споруди, у якій перебуває майно. Це може бути магазин, музей, навчальний заклад тощо.

В даному випадку ми спостерігаємо визначення терміну через термін Вважаємо, що термін приміщення значно ширший ніж житло, та може його охоплювати. Відтак, пропонуємо нове визначення поняття приміщення - це внутрішня частина будови або споруди, яка може бути призначена для постійного або тимчасового проживання особи, або призначена для зберігання майна.

Наступною кваліфікуючою ознакою є вчинення розбою спрямованого на заволодіння майном у великих чи особливо великих розмірах. Ця ознака найбільш чітко визначена у чинному законодавстві, адже у примітці до ст. 185 законодавець визнає злочин вчинений у великих розмірах на суму, яка в двісті і більше разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину. А в особливо великих розмірах - на суму, яка в шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Вчинення розбою організованою групою значно підвищує небезпеку злочинних дій, адже ця форма співучасті пов'язана з організованою злочинністю. Поняття організована група було введено ще до кодексу 1960 року, для посилення боротьби з організованою злочинністю, хоча законодавчого визначення йому не давалось. Додаткових питань до цього положення КК України не виникає.

Вчинення розбою з заподіянням тяжких тілесних ушкоджень. Характер цих ушкоджень та їх основні ознаки описані у Правилах судово-медичного визначення ступеня

тяжкості тілесних ушкоджень, затверджених наказом МОЗ від 17 січня 1995 року № 6.

Також термін розбій ми зустрічаємо у раді норм КК України, наприклад, 1) розбій з метою викрадення вогнепальної зброї (крім гладко ствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або радіоактивних матеріалів (ч. 3 ст. 262 КК України); 2) розбій з метою викрадення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ч. 3 ст. 308 КК України); 3) розбій з метою викрадення обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ч. 3 ст. 313 КК України); 4) вчинюваний щодо населення в районі воєнних дій (ч. 2 ст. 433 КК України) [2].

Ми вважаємо, що законодавець некоректно використовує термін розбій у перелічених вище статтях. Розбій, як склад злочину, передбачає родовий об'єкт злочину - власність. Наприклад, ч. 3 ст. 308 КК України передбачає розбій з метою викрадення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Родовий об'єкт цього злочину - здоров'я населення [3, с. 386]. Щодо інших статей ми маємо також розбіжності у родових об'єктах.

Таким чином, ми бачимо, що необхідне подальше та поглиблене вивчення ст. 187 КК України.

Список використаних джерел

1. Матишевський П.С. Кримінальне право України: Загальна частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак. - К.: А. С.К., 2001. - 352 с.
2. Кримінальний кодекс України 2001 року : за станом на 1 лютого 2016 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу до кодексу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
3. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В. В. Сташиса, В.Я. Тація. - 4-те вид., переробл. і допов. - Х. : Право, 2010. - 608 с.